

KONWENCJA O PRAWACH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Opracowanie w tekście
łatwym do czytania

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym jest organizacją pozarządową, samopomocową i niedochodową

Misja

Misją PSOUU jest:

„dbanie o godność ludzką, miejsce w rodzinie i wśród innych ludzi oraz szczęście osób z upośledzeniem umysłowym, wspieranie rodzin, aby były one w stanie sprostać sytuacjom, które pociąga za sobą fakt urodzenia dziecka z upośledzeniem umysłowym i wspólne z nim życie, oraz by mogły one przekształcać własny ból w gotowość niesienia pomocy innym“.

Celem Stowarzyszenia jest działanie na rzecz wyrównywania szans osób z upośledzeniem umysłowym, tworzenia warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, prowadzenia ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym oraz wspieranie ich rodzin. (Art. 4. Statutu)

Członkowie

Członkami zwyczajnymi mogą być rodzice osób z upośledzeniem umysłowym, osoby z upośledzeniem umysłowym posiadające świadomość członkostwa, członkowie rodzin, opiekunowie prawni oraz przyjaciele, a w tym profesjonalści zaangażowani w pracę dla ich dobra. (Art. 7 § 1 Statutu)

Członkostwo zwyczajne uzyskuje się po złożeniu pisemnej deklaracji i podjęciu przez Zarząd Koła decyzji o przyjęciu w poczet członków Stowarzyszenia. (Art. 8 § 1 Statutu)

Koła

Koła są podstawowymi terenowymi jednostkami organizacyjnymi Stowarzyszenia, jako osoby prawnej. Do powołania Koła wymagana jest liczba co najmniej 10 osób deklarujących chęć wstąpienia do Stowarzyszenia, w tym 2/3 rodziców osób z upośledzeniem umysłowym (Art. 22 § 1 i 2 Statutu)

Statystyka

125 Kół terenowych
12,5 tysiąca członków (rodzice, osoby z niepełnosprawnością intelektualną, przyjaciele)
360 dziennych placówek dla 22,5 tysiąca dzieci, młodzieży i dorosłych
21 chronionych rodzinnych mieszkań grupowych i mieszkań treningowych
5 Zakładów Aktywności Zawodowej
10 Centrów Doradztwa Zawodowego i Wspierania Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie (Centrów DZWONI)

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób
z Upośledzeniem Umysłowym
Zarząd Główny
ul. Głogowa 2B
02 - 639 Warszawa
Tel.: 22 848 82 60, 22 646 03 14
Fax: 22 848 61 62
email: zg@psouu.org.pl
www.psouu.org.pl

Bank PEKAO SA w Warszawie 32 1240 5992 1111 0000 4773 3990

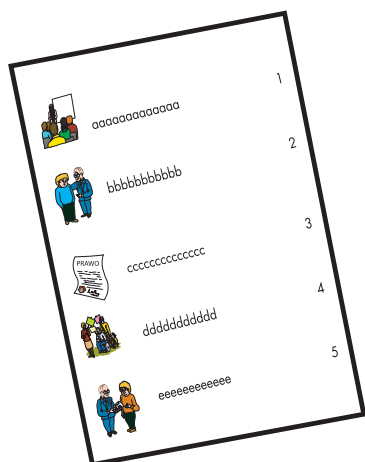

To opracowanie jest streszczeniem i wprowadzeniem do pełnego tekstu dokumentu wydanego przez Organizację Narodów Zjednoczonych pod tytułem Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych. Niniejsze opracowanie nie jest dokumentem prawnym. Należy zapoznać się z całą Konwencją, żeby dokładnie dowiedzieć się, czego ona dotyczy.

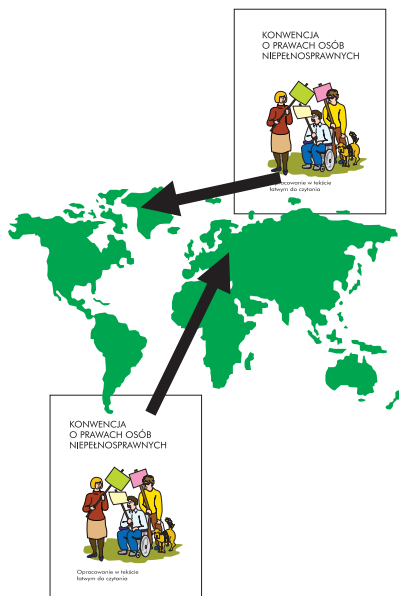

Treść Konwencji można przeczytać w Internecie na stronie:

www.psouu.org.pl

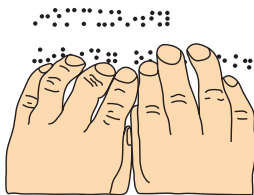
Na końcu opracowania jest spis, tego co się w nim znajduje (strona 49)

1. Konwencja.

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych określa, co państwo musi zrobić, aby mieć pewność, że osoby niepełnosprawne mają takie same prawa jak wszyscy inni obywatele.

2. Co oznaczają niektóre słowa

- **Komunikacja** - oznacza różne sposoby, które pomagają osobom niepełnosprawnym porozumiewać się, czyli mówić i rozumieć informacje. Może to być za pomocą komputera, tekstów łatwych do czytania lub alfabetu Braila.

- **Dyskryminacja** - oznacza złe traktowanie lub nie dawanie szans tylko z tego powodu, że jest się osobą niepełnosprawną.

- **Język** - oznacza każdy sposób, w którym ludzie mogą się porozumiewać, również język migowy.

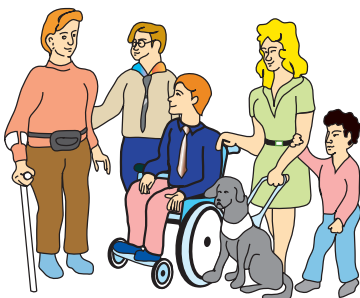
3. Podstawowe założenia Konwencji

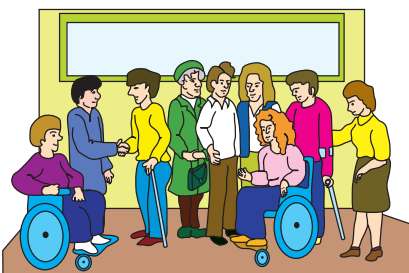
- Ludzie mają prawo do dokonywania własnych wyborów.

- Nikt nie będzie dyskryminowany.

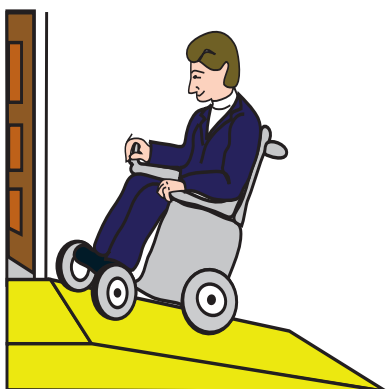
- Osoby niepełnosprawne mają takie same prawa w społeczeństwie jak inni ludzie.

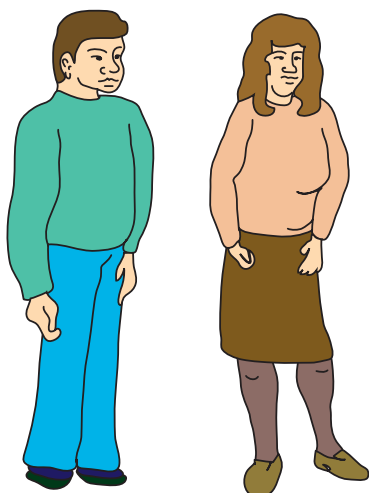
- Osoby niepełnosprawne powinny być szanowane za to, kim są.

- Wszyscy powinni mieć równe prawa.

- Wszyscy powinni mieć jednakowy dostęp do różnych dziedzin życia.

- Mężczyźni i kobiety powinni mieć równe prawa.

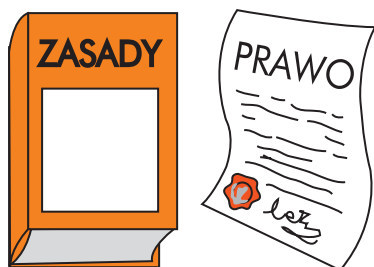

- Dzieci niepełnosprawne powinny być szanowane za to, kim są.

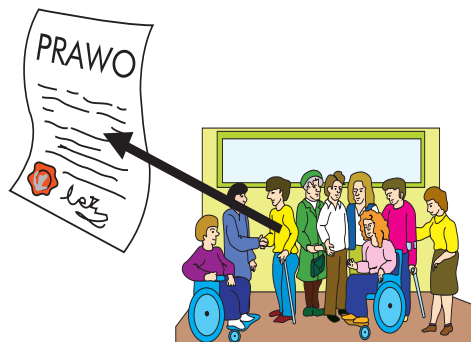
4. Co powinny zrobić państwa

Wszystkie państwa powinny mieć pewność, że osoby niepełnosprawne są traktowane tak jak inni ludzie.

- Mogą to uzyskać tworząc zasady i przepisy, które pozwalają osobom niepełnosprawnym posiadać ich prawa.

- Należy zmieniać te przepisy, które pozbawiają praw osoby niepełnosprawne.

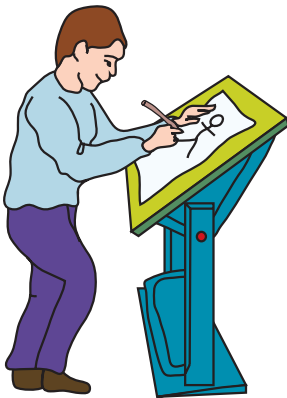
- Państwa nie powinny też robić niczego, co byłoby sprzeczne z tą Konwencją.

- Państwa powinny mieć pewność, że wszystkie urzędy i władze stosują Konwencję.

- Państwa powinny robić wszystko, aby mieć pewność, że nikt nie dyskryminuje osób niepełnosprawnych.

- Wszystkie rzeczy powinny być dla wszystkich proste w użytkowaniu albo uproszczone.

- Nowe technologie powinny służyć osobom niepełnosprawnym.

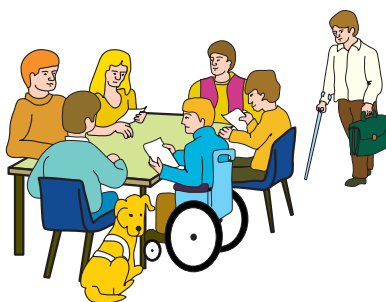
- Państwo powinno informować osoby niepełnosprawne o tym, co może im pomóc.

- Trzeba szkolić ludzi na temat tego co jest zawarte w Konwencji.

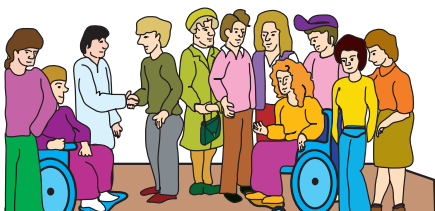

Wszystkie państwa zobowiązują się robić tak dużo na ile je stać, aby zapewnić osobom niepełnosprawnym równy dostęp do posiadania mieszkań, do nauki i do opieki zdrowotnej.

Wszystkie państwa powinny włączać osoby niepełnosprawne do tworzenia przepisów prawa i zasad postępowania.

5. Bycie równym – równouprawnionym

Państwa zgadzają się, że każdy jest równy wobec prawa i dyskryminacja ludzi niepełnosprawnych nie będzie tolerowana.

6. Równe traktowanie kobiet z niepełnosprawnościami

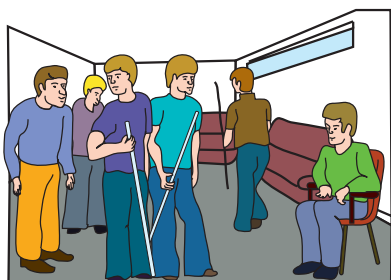

Państwa zgadzają się, że niepełnosprawne kobiety i dziewczynki są traktowane gorzej niż mężczyźni.

Państwa będą pracowały nad tym, aby niepełnosprawne kobiety i dziewczynki miały takie same prawa jak inni.

7. Równe traktowanie dzieci z niepełnosprawnościami

Państwa zgadzają się, co do tego, że dzieci niepełnosprawne mają takie same prawa jak inne dzieci i mają być tak samo traktowane.

Sprawy dotyczące dzieci są najważniejsze.

Państwa zgadzają się, że dzieci niepełnosprawne mają prawo być wysłuchane we wszystkich sprawach, które mają wpływ na ich życie. Dzieci niepełnosprawne otrzymają duże wsparcie, aby tak się działo.

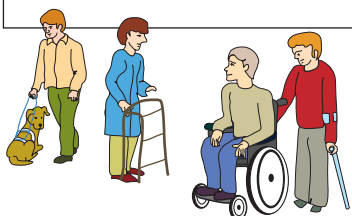
8. Informowanie ludzi o niepełnosprawności

Państwa powinny informować osoby niepełnosprawne intelektualnie, że mają takie same prawa jak inni.

Powinny to robić:

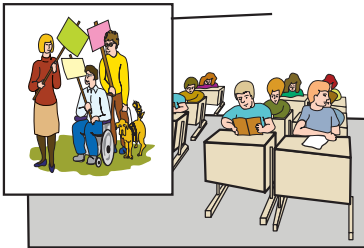
Ludzie niepełnosprawni żyją w społeczeństwie

- poprzez kampanie uświadamiające jak żyją osoby niepełnosprawne,

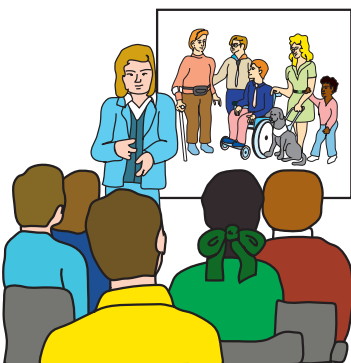
- Trzeba pokazywać wszystkim, jakie zawody mogą wykonywać osoby niepełnosprawne.

- Już w szkole trzeba uczyć dzieci o równych prawach osób niepełnosprawnych.

- Ważne jest włączyć media: telewizję, radio, internet, gazety - do właściwego pokazywania osób niepełnosprawnych.

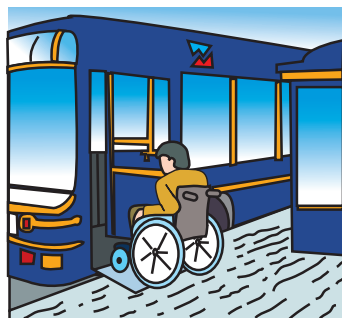

- Trzeba prowadzić działania informujące, jakie są rodzaje niepełnosprawności.

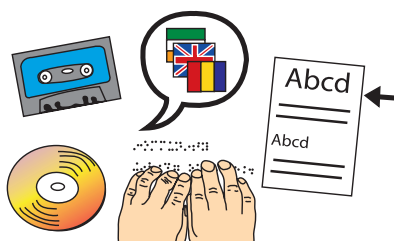
9. Dostępność

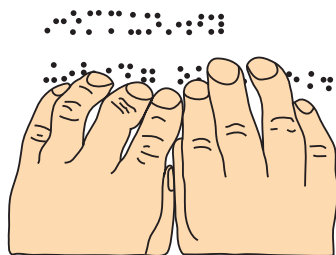
Państwa powinny upewnić się, że osoby niepełnosprawne intelektualnie mają dobry dostęp do wszystkich dziedzin życia.

- Powinien być łatwiejszy dostęp do budynków, szpitali, szkół i transportu.

- Osobom z niepełnosprawnością intelektualną potrzebny jest łatwiejszy dostęp do informacji.

- Wszelkie oznakowania powinny być dostępne dla osób niewidomych.

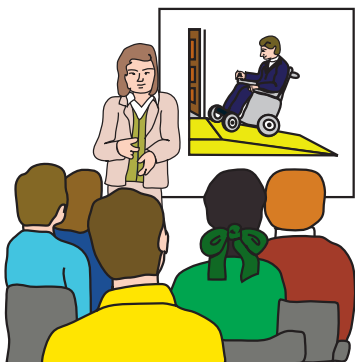
- W urzędach powinno być więcej tłumaczy języka migowego.

- Powinny być czytelne wskazówki jak korzystać z usług publicznych.

- Firmy świadczące usługi powinny pamiętać o łatwym dostępie do swoich usług dla osób niepełnosprawnych.

- Osoby, które świadczą usługi powinny przejść odpowiednie szkolenie.

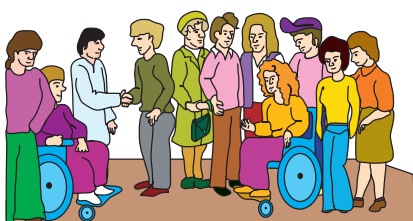

- Powinny one wiedzieć czy osoby niepełnosprawne mają dostęp do nowych technologii i czy potrafią z nich korzystać.

10. Prawo do życia

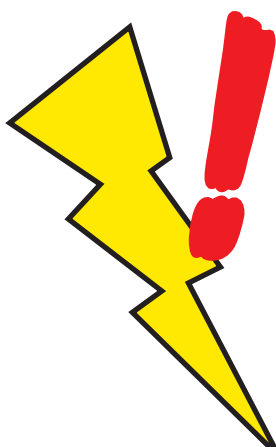

Wszyscy mają prawo do życia.

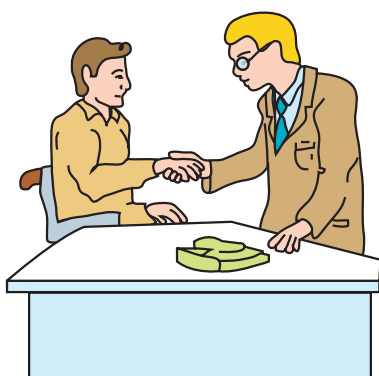
Państwa powinny mieć pewność, że osoby niepełnosprawne intelektualnie mają takie same szanse, jak wszyscy inni, żeby żyć swoim życiem.

11. Nagłe wypadki – sytuacje kryzysowe

Należy mieć pewność, że osoby niepełnosprawne są należycie chronione i wspierane kiedy są w niebezpieczeństwie, na przykład podczas powodzi.

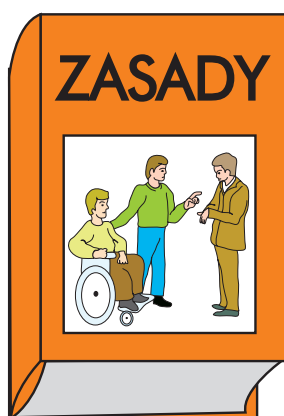
12. Równe traktowanie przez prawo

Osoby niepełnosprawne są traktowane przez prawo tak jak wszyscy inni.

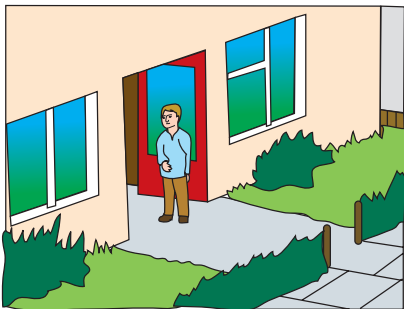

Ludzie niepełnosprawni intelektualnie mają takie same prawa w podejmowaniu własnych decyzji, co do ważnych spraw jak inni. Powinni również otrzymać właściwe wsparcie, kiedy tego potrzebują.

Jeżeli osoba potrzebuje kogoś, kto będzie mówił w jej imieniu, należy jasno określić zasady wspierania. Trzeba to zrobić, żeby mieć pewność, że wszystko będzie przebiegało prawidłowo.

Osoby niepełnosprawne intelektualnie mają równe prawo do:

- posiadania lub otrzymywania domu, lub mieszkania.

- kontrolowania swoich pieniędzy.

- pożyczania pieniędzy w banku.

- Nie można odbierać osobom niepełnosprawnym domów lub pieniędzy.

13. Sprawiedliwość

Osoby niepełnosprawne powinny mieć takie same prawo jak wszyscy inni by pójść do sądu, poskarżenia się w sądzie na inną osobę lub do wzięcia udziału w rozprawie sądowej.

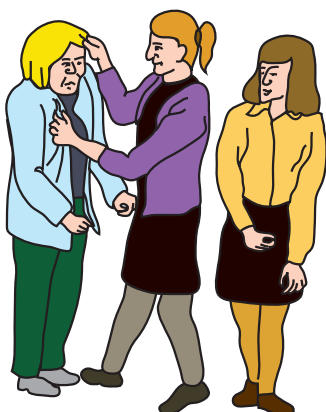

Osoby niepełnosprawne intelektualnie powinny otrzymywać szczególne wsparcie w realizacji tych praw.

Państwa powinny przeprowadzić odpowiednie szkolenia dla sądów, policji i pracowników więzień.

14. Wolność i bezpieczeństwo

Osoby niepełnosprawne powinny być wolne i bezpieczne tak jak wszyscy inni.

Nie powinny przebywać w zamknięciu tylko dlatego, że są niepełnosprawne.

Jeżeli osoby niepełnosprawne intelektualnie przebywają w zamknięciu, powinny być traktowane tak jak nakazują przepisy prawa.

- Osoby niepełnosprawne powinny otrzymać pomoc i wsparcie podczas rozprawy sądowej.

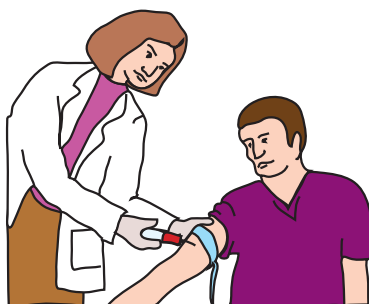

- Ich sprawy powinny być rozpatrywane w taki sposób, jak czyni się to w przypadku innych osób.

15. Zakaz torturowania i złego traktowania

Osoby niepełnosprawne intelektualnie nie mogą być torturowane lub źle traktowane.

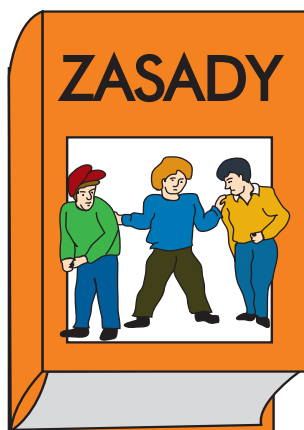

Nie można przeprowadzać na nich żadnych eksperymentów, zwłaszcza medycznych, (chyba, że wyraziły na to zgodę).

Państwa muszą zrobić wszystko, aby mieć pewność, że takie rzeczy nie mają miejsca.

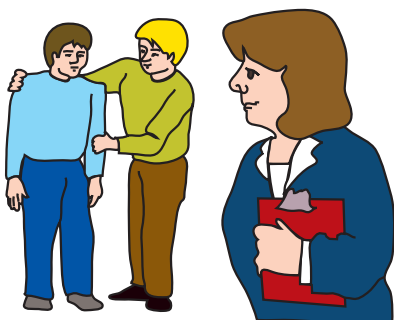
16. Zakaz wykorzystywania i krzywdzenia

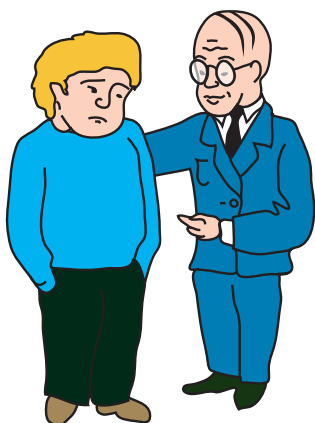
Państwa muszą tworzyć prawa i zasady, aby mieć pewność, że osoby niepełnosprawne intelektualnie są chronione przed przemocą w ich domach i poza nimi.

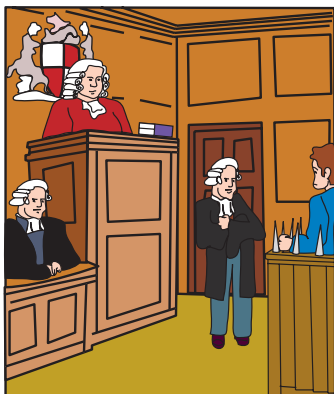
Ponadto, muszą starać się zapobiegać różnego rodzaju wykorzystywaniu i krzywdom. Muszą upewnić się, że jest właściwe wsparcie, informacja i przeszkolenie jak rozpoznać krzywdę oraz jak i gdzie ją zgłosić.

Miejsca w których przebywają osoby niepełnosprawne powinny być sprawdzane czy nie dochodzi w nich do wykorzystywania lub krzywdzenia tych osób.

Państwa powinny mieć pewność, że osoby niepełnosprawne intelektualnie, które doświadczyły jakiegokolwiek krzywdy, otrzymują odpowiednią pomoc i wsparcie.

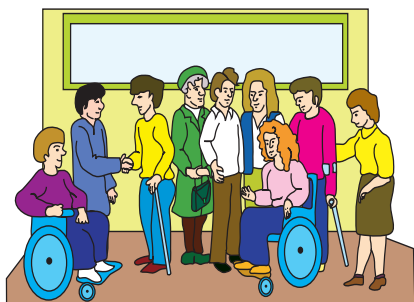

Państwa muszą mieć pewność, że mają właściwe sposoby, aby wykrywać sytuacje, w których osoby niepełnosprawne intelektualnie są krzywdzone. A osoby naruszające prawa innych ludzi będą kierowane do sądu.

Państwa muszą szczególnie skupić się na łamaniu praw, wykorzystywaniu i krzywdzeniu kobiet i dzieci.

17. Osoba niepełnosprawna przede wszystkim jest człowiekiem

Umysły i ciała osób niepełnosprawnych intelektualnie należą wyłącznie do nich a osoby te muszą być szanowane tak samo jak inni ludzie.

18. Poruszanie się (przemieszczanie)

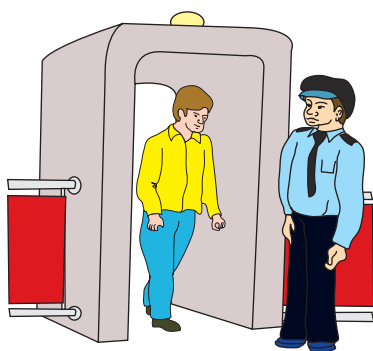
Osoby niepełnosprawne intelektualnie tak jak każdy - mają prawo do:

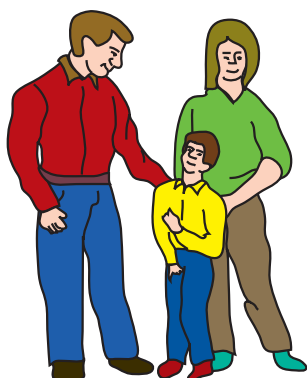
- decydowania gdzie chcą mieszkać i obywatelem jakiego państwa chcą być.

- posiadania takich dokumentów, jakie mają inne osoby, na przykład paszportów.

- opuszczania państwa.

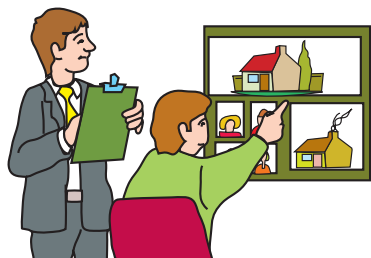
- Dzieci niepełnosprawne intelektualnie mają prawo do imienia i nazwiska od urodzenia, prawo do bycia obywatelem i jeśli to możliwe do opieki sprawowanej przez ich rodziców.

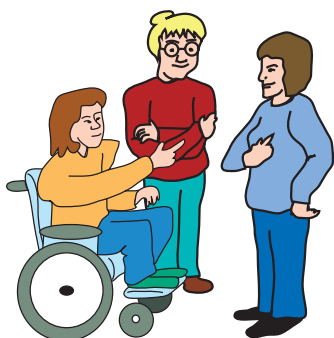
19. Niezależność życia i bycie częścią społeczeństwa

Państwa powinny mieć pewność, że osoby niepełnosprawne intelektualnie mają taki sam wybór, co do tego jak żyją i czy są częścią społeczeństwa.

- Osoby niepełnosprawne, tak jak wszyscy inni, mogą wybierać gdzie mieszkają

- z kim mieszkają.

- Nie są zmuszane do mieszkania w miejscach szczególnych (na przykład: w domach pomocy społecznej), jeżeli tego nie chcą.

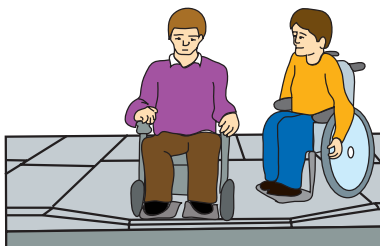
- Osoby niepełnosprawne intelektualnie mogą samodzielnie wybierać formy wsparcia.
- Czasami mogą też wybrać opiekę osobistą.

20. Podróżowanie

Państwa powinny mieć pewność, że osoby niepełnosprawne mogą podróżować samodzielnie tak często jak tego potrzebują.

Państwa powinny:

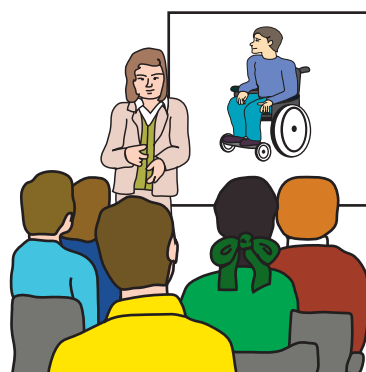
- pomagać podróżować,

- pomagać osobom niepełnosprawnym w zdobywaniu środków pomocy (na przykład wózków),

- upewnić się, że te środki nie kosztują zbyt drogo,

- przeszkolić jak podróżować,

21. Wolność wypowiedzi i dostęp do informacji

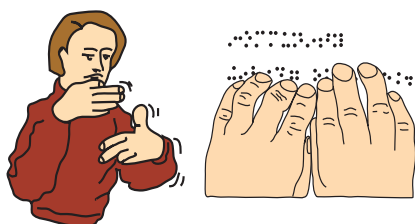

Państwa muszą mieć pewność, że osoby niepełnosprawne intelektualnie mają prawo do dowiadywania się, otrzymywania informacji i wypowiedzania tego co chcą, tak jak wszyscy inni ludzie.

Otrzymywanie informacji ma odbywać się:

- w sposób, jaki tego potrzebują osoby niepełnosprawne, na przykład w tekście łatwym do czytania,

- za pomocą języka migowego lub alfabetu Braila.

- Należy nakazać różnym firmom przygotowanie informacji dostępnych dla osób niepełnosprawnych.

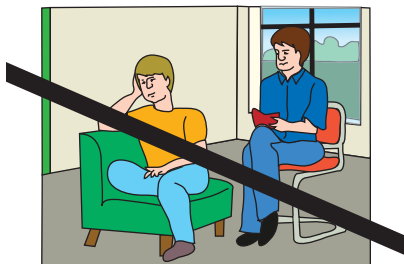

- Należy włączyć media i internet do zapewnienia dostępności tych informacji.

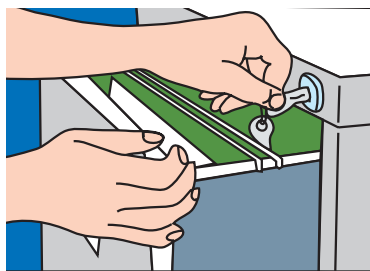

- Należy podjąć działania wspierające używanie języka migowego.

22. Prywatność

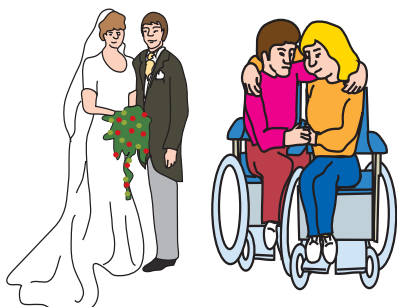

Osoby niepełnosprawne mają prawo do prywatnego życia i nikt nie powinien się w nie wtrącać w żaden sposób.

Państwa muszą mieć pewność, że osobiste informacje o osobach niepełnosprawnych są poufne lub prywatne, tak samo jak o wszystkich innych osobach.

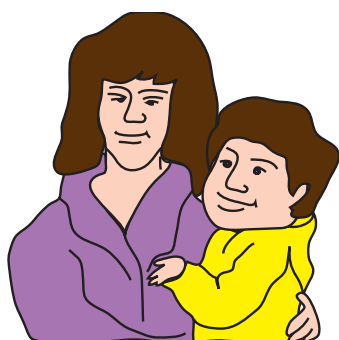
23. Szacunek dla domu i dla rodziny

Państwa muszą mieć pewność, że osoby niepełnosprawne mają jednakowe prawa do małżeństwa, związków i do posiadania rodziny.

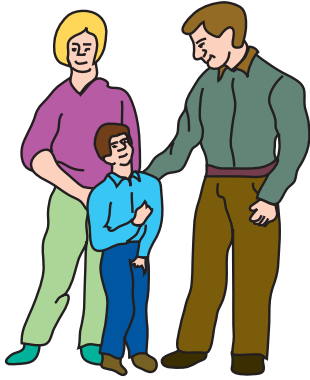
- Mają prawo decydować ile chcą mieć dzieci i kiedy.

- Nie mogą być pozbawiane możliwości posiadania dzieci wbrew swojej woli.

- Osoby niepełnosprawne intelektualnie mają prawo do planowania rodziny i posiadania dzieci. Mają prawo do informacji, które pomogą im decydować o planowaniu rodziny.

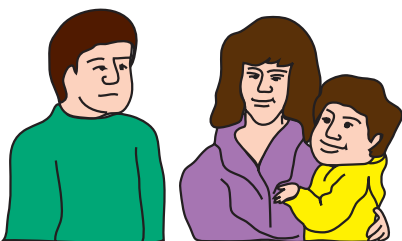
- Państwa pomogą zapewnić wsparcie w wychowaniu dzieci przez osoby niepełnosprawne.

- Dzieci niepełnosprawne intelektualnie mają prawo przebywać ze swoimi rodzinami, a nie z dala od nich. Państwa muszą wspierać dzieci niepełnosprawne intelektualnie i ich rodziny.

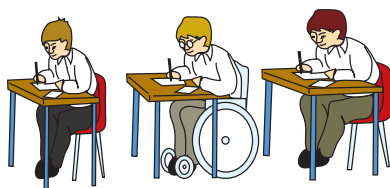

- Prawa dzieci są na pierwszym miejscu.

- Państwa dopilnują, by dzieci nie były zabierane od swoich rodziców, jeśli one nie będą tego chcieli. Państwo może zabrać dziecko rodzinie tylko wtedy, gdy prawo tak nakazuje ze względu na dobro dziecka. Dzieci nie mogą być odbierane rodzicom tylko dlatego, że one same albo ich rodzice są niepełnosprawni intelektualnie.

24. Nauka

Osoby niepełnosprawne mają prawo do nauki.

Państwa dopilnują by osoby niepełnosprawne mogły chodzić do szkół i kontynuować naukę także podczas swojego dorosłego życia.

- Ważne jest, aby mogły rozwijać swoje umiejętności i zdolności oraz aby miały swoje miejsce w życiu i na świecie.

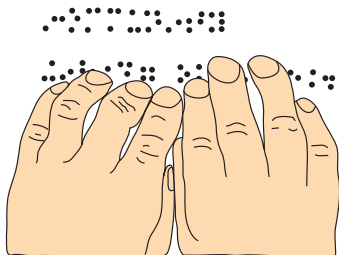
- Osoby niepełnosprawne nie mogą być wykluczone z jakichkolwiek form nauki.

- Powinny tak samo jak wszyscy inni mieć możliwość chodzenia do miejscowych szkół i nie płacenia za nie.

- Osoby niepełnosprawne intelektualnie otrzymują wsparcie w nauce, odpowiednio do swoich potrzeb.

- Jeżeli istnieje taka potrzeba, powinny uczyć się alfabetu Braila i innych form komunikacji.

- Należy poznawać język migowy by zrozumieć osoby niesłyszące.

- Dzieci niesłyszące i niewidome otrzymują właściwe nauczanie i wsparcie w nauce.

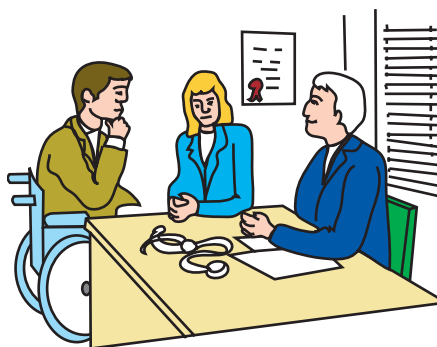

- Nauczyciele muszą mieć do tego odpowiednie przygotowanie.

- Należy zapewnić właściwe wsparcie osobom niepełnosprawnym w kontynuowaniu nauki jako osobom dorosłym, jeśli sobie tego życzą.

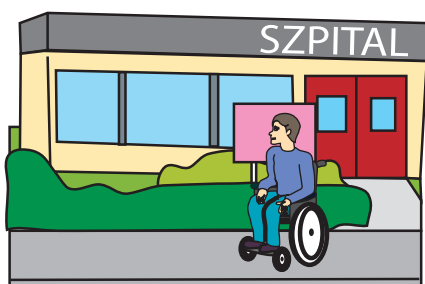
25. Zdrowie

Osoby niepełnosprawne mają prawo do zdrowia i dostępu do właściwej opieki zdrowotnej.

- Państwa dopilnują, aby osoby niepełnosprawne miały taki dostęp do opieki zdrowotnej, jak inni ludzie.
- Aby otrzymywały taką opiekę, jakiej potrzebują ze względu na swoje specyficzne problemy.

- Ponadto należy sprawdzić, czy placówki opieki zdrowotnej są w pobliżu miejsca zamieszkania osób niepełnosprawnych.

- Oraz czy osoby te są traktowane przez personel medyczny, tak jak wszyscy inni.

- Państwa sprawdzą czy osoby niepełnosprawne są dyskryminowane, jeżeli chodzi o ubezpieczenie zdrowotne i ubezpieczenie na życie.
- Sprawdzą też, czy nie odmawia się im pomocy i właściwego traktowania tylko dlatego, że są osobami niepełnosprawnymi.

26. Powrót do zdrowia poprawa sprawności

Państwa upewnią się, że osoby niepełnosprawne mogą prowadzić niezależne i zdrowe życie, jak tylko to jest możliwe. Zapewnią odpowiednie wsparcie jeżeli chodzi o zdrowie, pracę, naukę i opiekę społeczną.

- Będą pilnowały, by działające instytucje zauważały potrzeby osób niepełnosprawnych już od najwcześniejszych lat życia, po to by otrzymywały należytą pomoc.

- Pomoc ta będzie znajdowała się jak najbliżej miejsca zamieszkania.

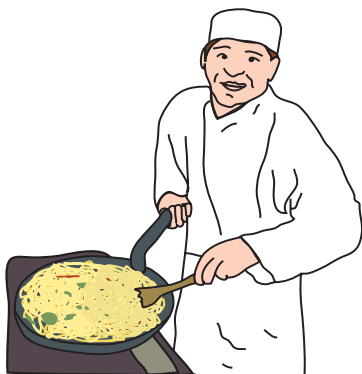

- Pracownicy instytucji wspierających i pomagających będą szkoleni, by jak najlepiej wykonywać swoje zadania.

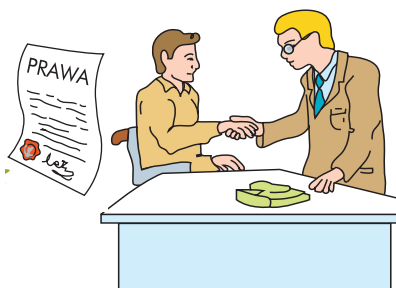
- Państwa będą się przyglądać i sprawdzać czy pomoc jest dobrze wykonywana. Państwa będą też promować dostępność i znajomość różnych sposobów wspierania osób niepełnosprawnych.

27. Praca

Osoby niepełnosprawne intelektualnie tak jak inni ludzie mają prawo do pracy.

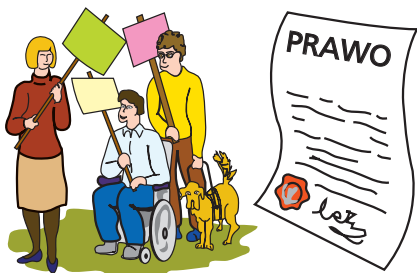
Państwa będą zachęcać te osoby do pracy.

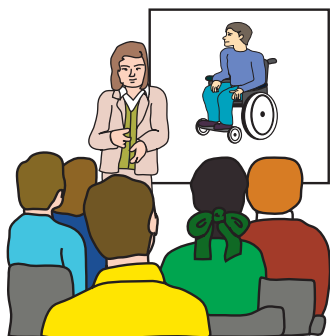
- Osiągną to tworząc prawo, które zapewni osobom niepełnosprawnym równe i sprawiedliwe traktowanie ich w pracy.

- Oraz zapewni jednakowe prawa pracownicze, warunki pracy i zarobki.

- Państwo dopilnuje, aby osoby niepełnosprawne miały prawo do przystępowania do związków zawodowych, tak jak inni pracownicy.

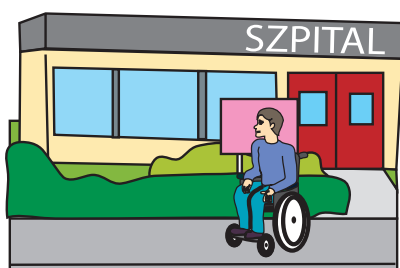
- Sprawdzi też, czy mogą korzystać z przywilejów pracowniczych i szkoleń.

- Państwa będą pomagać w znalezieniu i utrzymaniu pracy.

- Oraz w zakładaniu własnych firm.

- Będą promować zatrudnianie osób niepełnosprawnych w urzędach, szpitalach i innych instytucjach publicznych.

Państwo zapewnia

- pomoc firmom, które dają pracę osobom niepełnosprawnym.

- odpowiednie miejsce pracy oraz by osoby niepełnosprawne potrafiły ją wykonać.

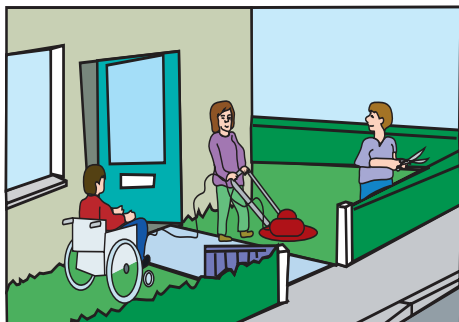

- pomoc osobom niepełnosprawnym w powrocie do pracy.

- sprawdzenie czy osoby niepełnosprawne nie są zmuszane do wykonywania bezpłatnej pracy.

28. Standardy życia

Osoby niepełnosprawne mają równe prawa do odpowiednio dobrego życia dla siebie i swoich rodzin włącznie z jedzeniem, ubiorem, rzeczami gospodarstwa domowego i czystą wodą.

Powinny one otrzymywać pomoc w podnoszeniu swojego poziomu życiowego, tak jak wszyscy inni.

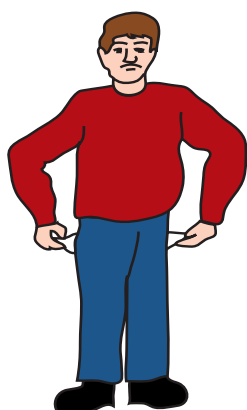
Państwa powinny mieć pewność, że:

- osoby niepełnosprawne mają dostęp do odpowiednich usług i pomocy, związanej z ich niepełnosprawnością za cenę, na jaką je stać.

- Osoby niepełnosprawne, a zwłaszcza dziewczynki i kobiety oraz osoby starsze powinny mieć zapewniony wystarczająco dobry poziom życia.

- Biedne osoby niepełnosprawne otrzymują pomoc od państwa.

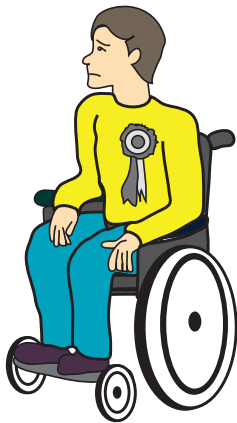

- Osoby niepełnosprawne mają dostęp do mieszkań publicznych.

- Mają takie same jak inni ludzie szanse, żeby otrzymywać emeryturę.

29. Udział w polityce

Osoby niepełnosprawne mają takie samo prawo do brania udziału w życiu politycznym, jak wszyscy.

- Posiadają prawo do głosowania i gwarancję, że sposób głosowania i potrzebne do niego materiały będą odpowiednio dla nich przygotowane.

- Należy zorganizować wsparcie, by pomóc osobom niepełnosprawnym głosować w taki sposób, w jaki chcą.

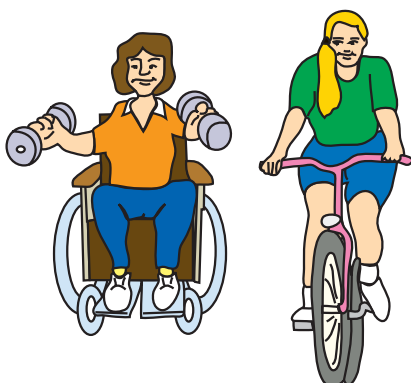
- Osoby niepełnosprawne mogą należeć do różnych partii politycznych i organizacji, w tym do organizacji osób niepełnosprawnych.

- Mają także prawo do ubiegania się o wybór na członka parlamentu.

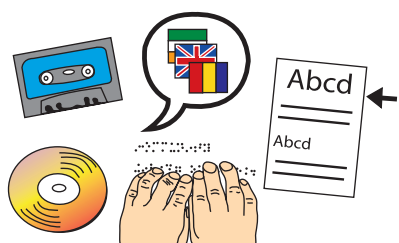
- Mają także prawo do ubiegania się o mandat radnego.

30. Sport i wypoczynek

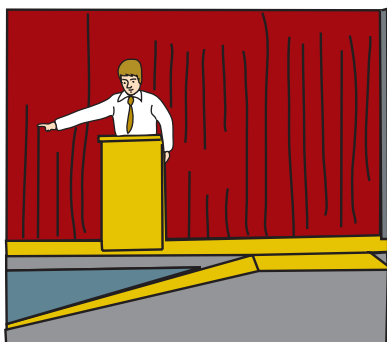

Osoby niepełnosprawne tak jak inne osoby mają prawo do udziału w sportach i różnego rodzaju formach wypoczynku.

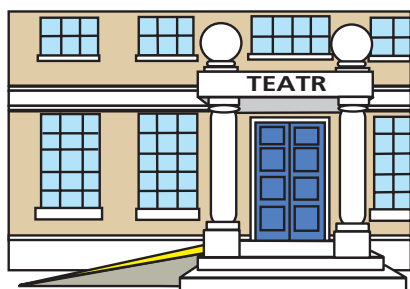
Państwa powinny dążyć do tego:

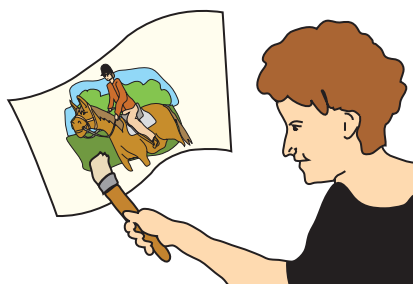
- By dla osób niepełnosprawnych były dostępne książki, telewizja,

- Kina, teatry i muzea,

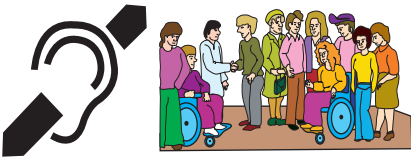
- Osoby niepełnosprawne mogły uczęszczać do miejsc kultury,

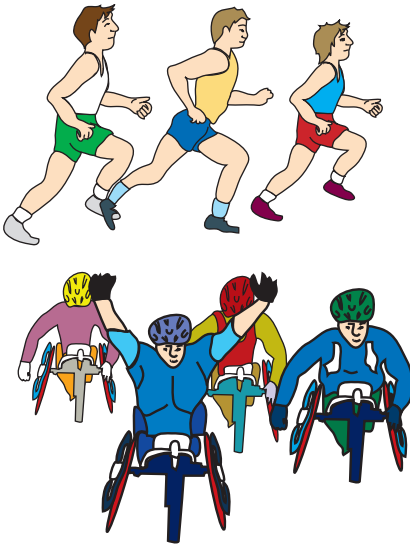
- Oraz mieć możliwość bycia twórcą,

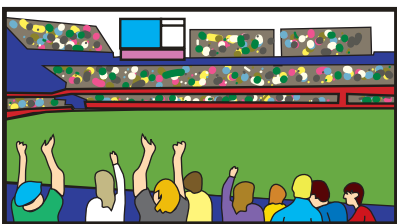
- Prawo nie powinno utrudniać dostępu osobom niepełnosprawnym do książek czy filmów.

- Szczególnie szanowane powinny być potrzeby osób niesłyszących, posługujących się językiem migowym.

- Osobom niepełnosprawnym zapewnia się wsparcie, by brały udział w działalności sportowej.

- Sporty i inne formy wypoczynku będą dla nich łatwo dostępne.

- Dzieciom niepełnosprawnym, tak jak innym dzieciom, zapewnia się równy dostęp do zabawy, rekreacji i sportu.

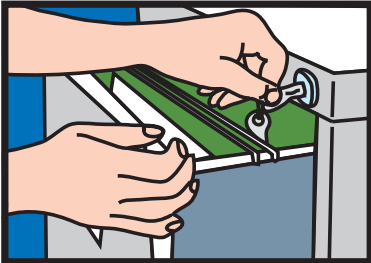

31. Zbieranie informacji

Państwa powinny zbierać informacje, wyniki badań naukowych, dane statystyczne, których potrzebują by ta Konwencja mogła być realizowana.

Informacje osobiste powinny być poufne.

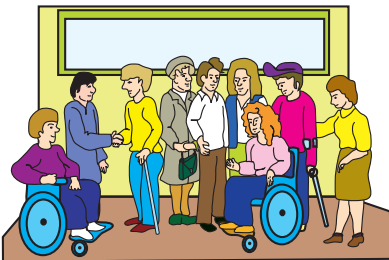
Państwa muszą zapewnić osobom niepełnosprawnym, tak jak wszystkim innym, możliwość korzystania z tych informacji.

32. Współpraca między państwami

Państwa pracują razem, by ta Konwencja była realizowana.

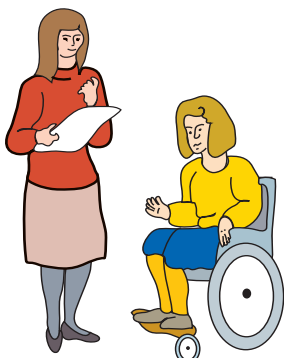
- Dzielą się informacjami, doświadczeniami i programami szkoleniowymi.

- Przekazują wiedzę na temat badań naukowych, które prowadzą.

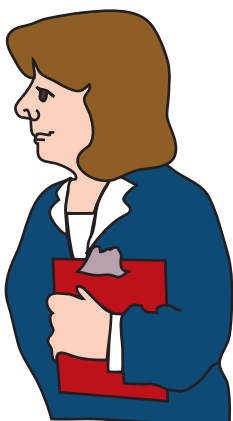
- Współpracują także z osobami niepełnosprawnymi i ich organizacjami.

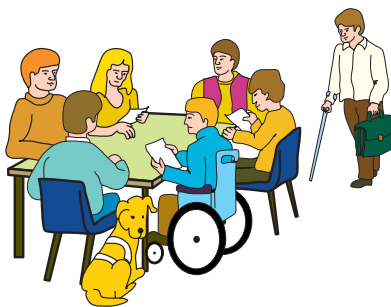
33. Wprowadzanie Konwencji w życie

- Państwa powinny mieć jeden urząd nadzorujący wprowadzanie w życie Konwencji.

- Powinny opracować sposób oceniania jak działa ta Konwencja.

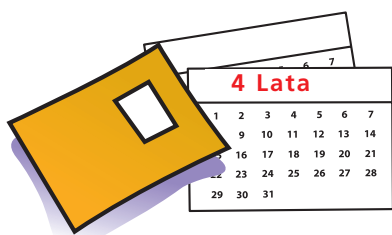
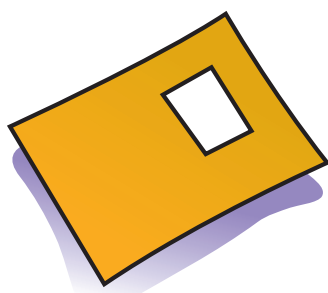
- I włączyć w tą ocenę osoby niepełnosprawne.

34. Komitet do spraw osób niepełnosprawnych

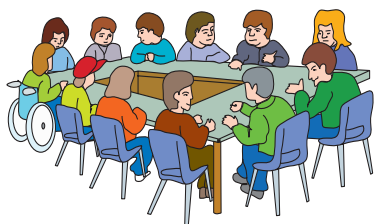

Żeby upewnić się, że wszystko przebiega tak jak należy, zostanie wybrany specjalny Komitet. Będzie on pracować w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych.

35. Raporty od państw

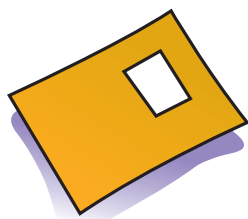

- Każde państwo napisze raport o swoich działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych i wyśle go do Komitetu po 2 latach od przystąpienia do Konwencji.
- Następnie, każde państwo będzie wysyłało raporty co 4 lata.

- Jak również dodatkowe raporty, jeżeli Komitet o takie poprosi.
- Komitet zdecyduje, jakie informacje mają być zawarte w raportach.

36. Co będzie działo się z raportami

Komitet sprawdzi raporty i przekaze państwom wskazówki i rady, co robić dalej. Może także poprosić o więcej informacji.

- Jeżeli raport nie zostanie wysłany na czas, Komitet może dać ostrzeżenie danemu państwu, że za 3 miesiące przyjadą do tego państwa przedstawiciele Komitetu i sprawdzą, co się dzieje.

- Wszystkie państwa będą mogły zobaczyć wszystkie raporty.

- Państwa muszą zapewnić wszystkim swoim mieszkańcom możliwość zapoznania się z raportem oraz z uwagami Komitetu na jego temat.

- Jeżeli będzie taka potrzeba, Komitet wyśle raporty do różnych urzędów i organizacji ONZ pytając o opinię.

37. Komitet i państwa pracują razem

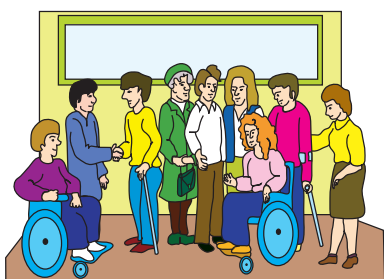

Każde państwo będzie współpracowało z Komitetem i pomagało członkom Komitetu, dostarczając informacji których potrzebują.

Komitet będzie zastanawiał się jak ulepszyć działania na rzecz osób niepełnosprawnych w poszczególnych państwach.

38. Jak Komitet będzie współpracował z innymi organizacjami

Jest bardzo ważne, aby państwa i Organizacja Narodów Zjednoczonych pracowały razem.

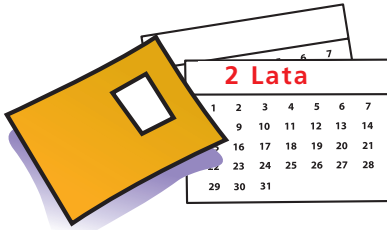

- Różne organizacje będą zapraszane przez Komitet, aby udzielały rad i dostarczały informacji.

- Komitet może poprosić inne organizacje praw człowieka o napisanie raportów, jeżeli ich działalność dotyczy tej Konwencji.

39. Raport Komitetu

Komitet będzie pisał raporty co 2 lata dla Zgromadzenia Ogólnego Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz dla Rady Gospodarczej i Społecznej. Raporty będą zawierały różne pomysły z różnych państw, co powinno być zrobione dla osób niepełnosprawnych.

40. Spotkania państw

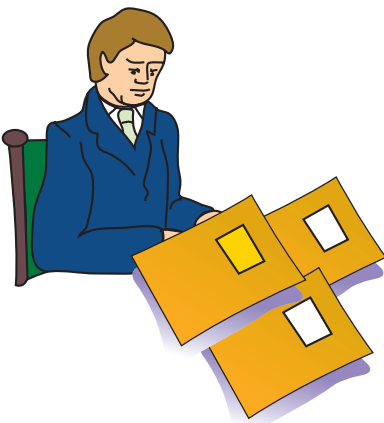

Państwa będą się często spotykać w sprawie realizacji tej Konwencji.

Pierwsze spotkanie ma się odbyć nie później niż 6 miesięcy od wejścia w życie Konwencji. Sekretarz Generalny ONZ ustali terminy następnych spotkań.

41. Przechowywanie raportów i informacji

Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych będzie przechowywać informacje i raporty dotyczące tej Konwencji.

42. Podpisanie Konwencji

Państwa mogły podpisywać Konwencję począwszy od 30 marca 2007 roku w Głównej Siedzibie Organizacji Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku. Polska podpisała Konwencję w tym dniu.

43. Pozwolenie i zgoda

Państwa, które podpisały Konwencję decydują, kiedy dane państwo rozpocznie realizację Konwencji w swoim kraju.

Inne państwa, które nie podpisały od razu Konwencji, też mogą do niej później przystąpić.

44. Grupy państw

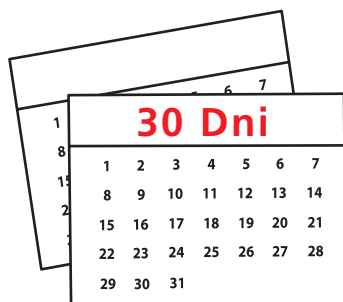

Niektóre kraje są połączone w organizacje międzynarodowe, tak jak na przykład Unia Europejska.

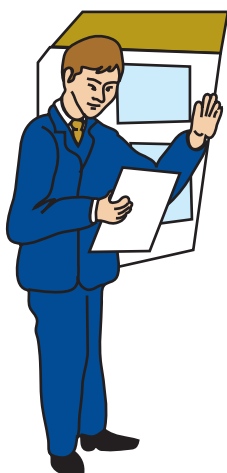
Te organizacje również mają prawo głosu dotyczące tej Konwencji.

45. Kiedy Konwencja zacznie obowiązywać ?

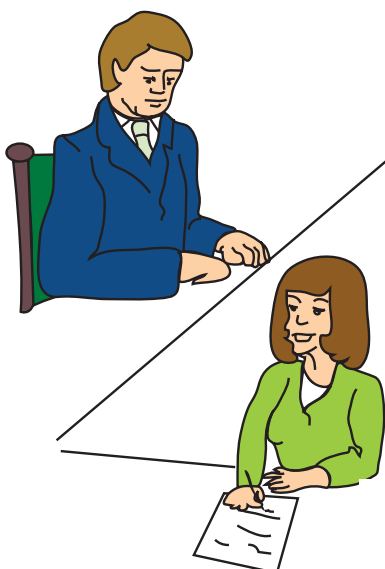
Konwencja zacznie obowiązywać w miesiąc po tym jak przyłączy się do niej 20 państw.

46. Przestrzeganie Konwencji

Państwa nie mogą odmówić podpisania żadnej ważnej części Konwencji.

47. Poprawki i zmiany do Konwencji

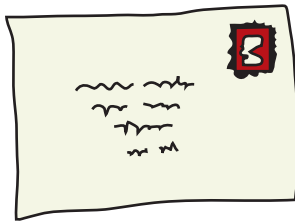
Każde państwo może poprosić o zmiany w Konwencji. Może to uczynić pisząc do Sekretarza Generalnego ONZ, który poinformuje o tym inne państwa.

Państwa zdecydują czy potrzebują spotkać się i przedyskutować ten pomysł oraz czy go zatwierdzić.

48. Jeżeli państwo chce zrezygnować z Konwencji

Państwo może wycofać się z Konwencji pisząc do Sekretarza Generalnego. Konwencja przestanie obowiązywać w tym państwie w rok od otrzymania odpowiedzi Sekretarza Generalnego.

49. Przystępność informacji

Ta Konwencja będzie dostępna w formie łatwej do zrozumienia oraz w innych dostosowanych formach.

50. Konwencja w innych językach

Ta Konwencja jest wydrukowana w językach: arabskim, angielskim, chińskim, francuskim, rosyjskim i hiszpańskim.

Opracowanie

To opracowanie powstało dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. Tekst w wersji angielskiej został przygotowany dla Departamentu Prac i Emerytur przez Easy To Read Service@ Inspired Services Publishing Ltd. JSL 366/07, Listopad 2007.

Za zgodą wykonawcy, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym wykorzystało wersję angielską do przygotowania tego opracowania.

www.psouu.org.pl

Koszty zostały pokryte z dotacji Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Grudzień 2008.

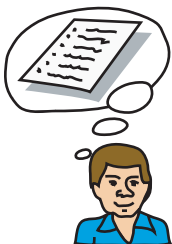
Co zawiera opracowanie:

1. Konwencja 2

2. Co oznaczają niektóre słowa ? 2

3. Podstawowe założenia Konwencji 3

4. Co powinny zrobić państwa ? 5

5. Bycie równym - równouprawnionym 8

6. Równe traktowanie kobiet z niepełnosprawnościami 8

7. Równe traktowanie dzieci z niepełnosprawnościami 9

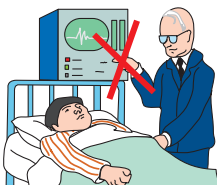
8. Informowanie ludzi o niepełnosprawności 9

Co zawiera dalsza część:

9. Dostępność

11

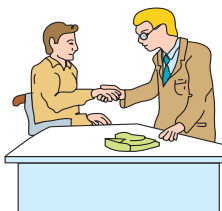
10. Prawo do życia

13

11. Nagłe wypadki - sytuacje kryzysowe

13

12. Równe traktowanie przez prawo

14

13. Sprawiedliwość

16

14. Wolność i bezpieczeństwo

17

15. Zakaz torturowania
i złego traktowania

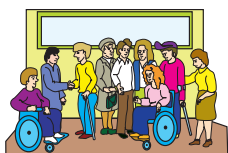
18

16. Zakaz wykorzystywania
i krzywdzenia

19

Co zawiera dalsza część:

17. Osoba niepełnosprawna przede wszystkim jest człowiekiem 20

18. Poruszanie się (przemieszczanie) 21

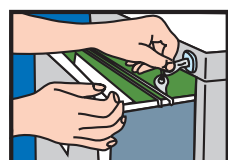
19. Niezależność życia i bycie częścią społeczeństwa 22

20. Podróżowanie 23

21. Wolność wypowiedzi i dostęp do informacji 24

22. Prywatność 25

23. Szacunek dla domu i dla rodziny 25

24. Edukacja 27

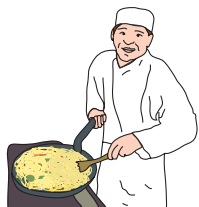

25. Zdrowie 29

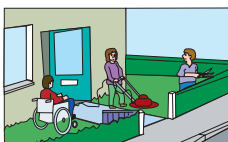
Co zawiera dalsza część:

26. Powrót do zdrowia,
poprawa sprawności 30

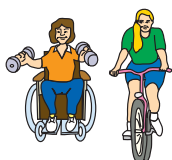
27. Praca 31

28. Standardy życia 34

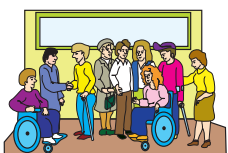
29. Udział w polityce 35

30. Sport i wypoczynek 37

31. Zbieranie informacji 39

32. Współpraca między państwami 39

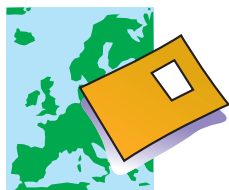

33. Wprowadzanie Konwencji w życie 40

34. Komitet do spraw osób
niepełnosprawnych 41

Co zawiera dalsza część:

35. Raporty od państw 41

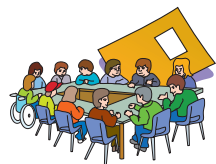
36. Co będzie się działo z raportami ? 42

37. Komitet i kraje pracują razem 43

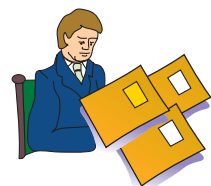
38. Jak Komitet będzie współpracować z innymi organizacjami ? 43

39. Raport Komitetu 44

40. Spotkanie państw 44

41. Przechowywanie raportów i informacji 44

42. Podpisanie Konwencji 45

43. Pozwolenie i zgoda 45

Co zawiera dalsza część:

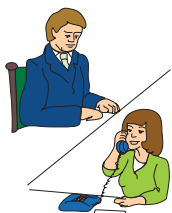
44. Grupy państw 45

45. Kiedy Konwencja zacznie obowiązywać? 46

46. Przestrzeganie Konwencji 46

47. Poprawki i zmiany do Konwencji 46

48. Jeżeli państwo chce zrezygnować z Konwencji 47

49. Przystępność informacji 47

50. Konwencja w innych językach 47

Informacje o tym opracowaniu 48

Copyright©by PSOUU, Warszawa 2008

Tłumaczenie tekstu
Oliwia Jakubowska

Korekta
Barbara Ewa Abramowska

Konsultacja prawna
Jarosław Kamiński

Konsultacja merytoryczna
Dorota Tłoczkowska

Opracowanie graficzne
Magdalena Sypień

Skład i łamanie
Krzysztof Warzocha

Druk
Zakład Aktywności Zawodowej
w Kołobrzegu

ISBN 978-83-60105-65-8

**Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób
z Upośledzeniem Umysłowym**

Zarząd Główny
ul. Głogowa 2B
02 - 639 Warszawa
tel. 22 848 82 60, 22 646 03 14
fax: 22 848 61 62
e-mail: zg@psouu.org.pl
www.psouu.org.pl

*Publikacja dofinansowana ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji
Osób Niepełnosprawnych
w ramach Programu PARTNER III*

Rzecznictwo własne osób z niepełnosprawnością intelektualną (*self - advokatura*).

Bezpośrednie występowanie w interesie własnym poszczególnych osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz grup tych osób nazywane jest *self - advokaturą*, (*self-advocacy*) bądź rzecznictwem własnym. *Self - advokatura* ma na celu wzmocnienie osób z niepełnosprawnością intelektualną, poprzez wspieranie ich w działalności oraz umożliwienie im przejmowania odpowiedzialności za niektóre a czasami wszystkie dziedziny swojego życia. *Self - advokatura* jest sposobem zaangażowania osób z niepełnosprawnością intelektualną w życie społeczne i włączenie ich do wpływania na politykę swojej lokalnej społeczności.

Osoba, która mówi o sobie, że jest „*self - advokatem*“ jest osobą, która nabyła bądź nabywa umiejętności efektywnego wypowiedania się, negocjowania i zabezpieczania swoich osobistych interesów, potrzeb oraz praw. Bardzo ważnym aspektem „*bycia self - advokatem*“ jest samodzielne podejmowanie decyzji i ponoszenie za nie odpowiedzialności. Bycie rzecznikiem własnych praw wymaga dobrego przygotowania. *Self - advokatury* trzeba się nauczyć, jak każdej innej umiejętności.

Dlatego też osoby z niepełnosprawnością intelektualną poza uczestnictwem w zajęciach terapeutycznych biorą udział w różnorodnych szkoleniach i konferencjach.

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną od 2001 roku prowadzi działania, które opierają się na wspieraniu dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną w konstruktywnym pokonywaniu problemów w życiu osobistym i społecznym. Partnerstwo oraz psychologiczne uprawomocnienie osoby z niepełnosprawnością intelektualną jako podmiotu własnych działań prowadzi do wzrostu kompetencji społecznych i obywatelskich u rzeczników własnych praw.

Obecnie ruch rzecznictwa własnego w Polsce opiera się na trzech głównych filarach: edukacji prawnej i obywatelskiej osób z niepełnosprawnością intelektualną, tworzeniu lokalnych grup *self - advokatów* i ich współpracy z władzami stowarzyszenia oraz z władzami lokalnymi, współpracy międzynarodowej, poprzez utrzymywanie kontaktów z osobami z niepełnosprawnością intelektualną, przedstawicielami grup *self - advokatów* z różnych państw i jednocześnie członkami Europejskiej Platformy *Self - Advokatów*.

Efektem tych działań jest powstawanie grup *self - advokatów*, a następnie ich uczestnictwo w tworzeniu polityki lokalnej. Poprzez udział w międzynarodowych konferencjach polscy *self - advokaci* nawiązali kontakty międzynarodowe i rozpoczęli działania zmierzając do przyjęcia polskiej grupy do Europejskiej Platformy *Self - Advokatów*.

W 2009 roku PSOUU zaplanowało zorganizowanie kilku konferencji *self - advokatów* na temat Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych, na które serdecznie zapraszamy.

Dorota Tłoczkowska
Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób
z Upośledzeniem Umysłowym
Biuro Zarządu Głównego